

מסורת הש"ס

(א) [פי' הר"ן על זה תמצא לקמן ז.], (ב) ס"א אוכל, (ג) [דף י.], (ד) [וע"ע בפרש"י לקמן ז. ד"ה רבי עקיבא], (ה) [שמות כ.], (ו) [ויקרא יט.],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מודר אני
וכו' או אמר לו בהאי
לשון מופרשני ממך או
אמר מרוחק: (ב) בר"ג
ד"ה ושצעות וכו' כמש"ע
קמס ומהני ולא הרי
כמש"ע צ"מ:

מוסף רש"י

נדרים. האומר הרי עלי
קיום שלם אולם או שלם
עשה דבר פלוני (במדרב
ל טו). אף על פי שהדבר
התפסק בדבר שכבר היה
לפניו ומתקדם, כגון שהיה
לפניו חמשה עליו חמשה
וחמשה כדן במתא קרבן
ואומר הרי עלי זו או
שואמר הרי חמשה או
קרבן (מסירי בשם). והיה
חובק בזה להחמיר.
כאשר שמתקבץ חילוק וזילק,
קן אילו לא ברר ליה שיהא
ולא מקור (מסירי טו).

פירוש הרא"ש

[illegible]

ומחשצין ליה כאילו גמר
צשפתיו לא הוי נדר

שבוּעַת הַעֲדוּת (דף לה)
דְּאֻמְרֵי בְּרִיּוּיִן אֲבָל (לא)
מִזֵּי אֲסֵר נִפְסֵיהּ בְּלֹא שׁוֹ
לֹא תִנָּה לְלֹא כְּתֹב עֵרֶךְ
בְּרִיּוּיִן דְּמִיירֵי בְּהוֹן וּמִסָּ
קוּנֵס שְׁאֵי אֵין אֲדוּרֵי דֵּי
הִכָּא מ"מ בְּמֵאכֵל שְׁהוּ
נִדָּר וְכֵן מִשְׁמַע מִתְּנִי כ

רעז"י

בַּל כְּנוּי נִדְרִים כְּנִדְרִים. דַּעֲיָקָר נִדֵּר דְּכַתִּיב בְּתוֹרָה (בַּמִּדְבָּר ל') אֵלֶּשׁ
כִּי יִדּוֹר נִדֵּר דְּלֹאֵר קִרְבָּן שְׂאֵנִי אוֹכֵל לָךְ אוֹ קִרְבָּן שְׂאֵנִי נִהְגֵּה לָךְ
וְאֵשׁ אֲמֵר בְּלִשׁוֹן אֲחֵר בְּכִינוּי נִדֵּר דְּכַתְּמִי לִקְמָן [י.] קוּסֵם שְׂאֵנִי וְנִהְגֵּה לָךְ
אוֹ קוּסֵם שְׂאֵנִי נִהְגֵּה לָךְ דֹּאֵם כִּינֵה לִקְרָבָן בְּהִנֵּי לְשׁוֹנוֹת נִמִּי מִיִּתְסָר
בְּהוֹ כְּנִדְרִים כְּמוֹ שְׂאִסּוֹר גְּבִי קִרְבָּן
וּכֵן כְּנוּי חֲרָמִים חֲרָמִים וּכֵן כְּנוּי
שְׁבֻעוֹת כו' מִפֶּרֶשׁ לִקְמָן: מוֹדֵר אֵנִי
מִמֶּךָ. כְּלוֹמֵר הִרֵּי עָלִי כְּדֵר מִה שְׂאֵנִי
נִהְגֵּה מִמֶּךָ אוֹ אִ"ל (א) מוֹפְרָשִׁי מִמֶּךָ
בְּהֵאֵל לִשׁוֹן אוֹ אֲמֵר מִרוּחֶךָ אֵנִי
מִמֶּךָ דְּמִשְׁמַע דְּמִיתְסָר נִפְשִׁיה וְלֹא
מִיתְהֵנִי מִינִיה וְכֹל הֵנִי כִּיּוֹן דְּלֹא מִפֶּרֶשׁ
מִמֶּשׁ לְנִדֵּר דְּלֹא מִיִּדְכֵּר בִּיה שׁוֹם לִשׁוֹן
קִרְבָּן הוּיָן יְדוּת: מְנוּדָה אֵנִי לָךְ. כְּמוֹ
שְׂאֵם הִיֵּה בְּנִידּוֹי דֹּאֲסוֹר לִיֵּה לִישָׁא
וְלִיתָן בְּהִדֵּיה כֶּךָ אֲסָר נִפְשִׁיה עֲלֵיה:
ר"ע הִיֵּה חוֹדֵךְ בֹּזֵה לְהַחֲמִיר. הוּה
מִחֶכֶךָ לְהַחֲמִיר (י) דֹּאֲסוֹר נִמִּי דַּעֲיָן
נִדֵּר הוּא וְלֹא בְּרִיר לִיֵּה:

האסור וכדלמארין בריש פרק שבעות שמים בתרא (שבעות דף כ:) מאי ט
שאי"פ שנדר חל בלא התפסה אפי"ה אם התפסו בעיני שיתפס
היכל שהתפס ואמר הרי כבר זה עלי בקרבן חייל נדרים ועיקר
שאמר כן הרי הוא אסור כאילו אמר קרבן עלי כבר זה ויחייו דר
בגמרא [למן י.] דר"י אמר לשון נכרים הם ור"ל אמר לשון שצדו
הנודר הם כנודר בעיקר קרבן נגמרים ואמרם הם בכל לשון
נדר גמור מדאורייתא שהרי כל הלשונות אינן אלא הסמנת אומות
מדאורייתא. וה"נ משמע בריש נזיר [ג.] דפרכינן אמתני' פתח בכנויין
לדתיין ליה מדרשא אלמא דלכ"ע כנויין דאורייתא לחיוב עלייהו קק
כנויין לשון נכרים הם אלא למ"ד לשון שצדו להם חכמים מאי א
כנויין דאורייתא. ואיכל למידק לה"י דאמר לשון נכרים הם מ
לימא הנודר בכל לשון נדרו נדר. והנכון שראיתי בזה הוא מה שפ'
בשונות נכרים שהם לשונות גמורים שהנודר בהם נדרו נדר אלו
הקדוש הוא אלא שנסתבס וסד"א שהנודר בהן לא יאה נדרו עליו
שאינו מעיד לשונם אלא משיבוש שהוא בידם הרי הוא נדר גמ
וה"ט נמי דקרי להו כנויין כלומר שהם מלשון נדר אלא שהוא מכונה כ
שמתחיל במקלם דבורו של נדר אלא שאינו גומר אותו ואותו מקלם
יד שלו וממלטלו כולו ומש"ה חיל נדרא ולקמן מפרש להו לידות: ו
אלו כאילו אמר נכסים אלו עליו חרם והם אסורים עליו: ושבעות
משעין לשבעות את בעיזא שם אלא כיון ששאר שבעה אלו שבעות
דאי כשהזכיר את השם מאי אריזא משום כנוי שבעה תפוס על משתמ
מדלמארין ב"י אין מעמידין (ע"ז מה.) ללחצי ישראל לא מגלינא וכדארי
ועוד דלמ"ד כנויין לשון שצדו הם [למן י.] להכי תקנו כנויין בשבעה כי
כנויה אפי' בלא הזכרת השם מהני. ואיכל לנקשווי מדלמארין ב"י
הם אלה אלה מקוטה. מירך ר"ת ו"ל דה"מ במושבע מפי אחרי
לא בעי' שם. ותמנהני עליו פה קדוש איך אמר דבר זה הלא אמרני
כמוציא שבעה מפיו דמי וילפ"י לה מקוטה דכתבי ואמרה האשה אמן
ובפ' שבעות העדות (שבעות דף לו.) דאי לא אפי' מושבע מפי אחרי
פסור כל היכא שנהא אמן חיוב וכוין שכן דמקוטה גמריין הוה ל
דעמו בזה. ועוד הקשו עליו דהתם משמע דאין במושבע מפי אחרי
אלו חייבים ומסיק אב"י דה"ק משביעי עליכם בשבעה אלמא בלשון
כשהזכיר את השם אין זה במשמעות הלשון. אלא עיקרן של דברים דר
אלה אלה מקוטה אבל רבן לא צו לא שם ולא כנוי וכדמוכחא מתני' וכ
דמשביעי בכנוי כמשביעי סתם ומהני ולא (ב) כמשביעי בשמים ובארץ דתנ
בהזכרת השם דכחולו [למן י.] ששביעי שם כתיב בזה לא תשא את שם ה'
כלומר שהאומר הריני [נזיק] פזיח כלומר הריני נזיר: האומר לחבירו מודה
ממך שאני אוכל לך או מודרני ממך שאני טועם (א) [למן ד.] וכן במפורש
אמר איסורא בדיאי: שאני אוכל ואשני טועם. איך דגד"י הכי בלא י

דריז ובגמרא מפיק להו מקראי ווא"ג: דגמר בלבו לידור אי לאו דחשנין להו כאלו הו"א כדאמרין בפרק ג' דשבעות (דף כו:) אמר שמואל גמר בלבו תריך להו"א בשפמיז:

אמר יתן אומר לאלה ולשבעה נאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה מה להלן בשם
 דלם כיני דס' לה ממייך וכו' אמר להם האלה לאלהי' תבנים' צביונות (דף ע"ג צבועה
 ע"ג): ויגדוהו במידות. ממה אמר לה' מנה אלוהים' מלפניו וקדושתו הקדושת
 לה' אלוהים לה' הקדש לה' כמו דכתיב מרס לה' וקרבן לה': האומר להבדילו מודר
 שם יתום דלה אהי' כיון: שאני אביב לך. ש' גבורתם ציוד' שאני אולך לך וקס'
 נמשע בדמיוי המלאל ש' שאני אביב לך. ש' קרי דס' דבר שאני עושה. וז' ממש לך
 וזכיר ש' זו ממש והוא קוים המלאל עולמו ענין זה שאני אולך וז"ל מהו עיקר ה'
 זו נדרים נקדריס וקרא נעמוי מוכח י' דוד ולא נראה דלכ' מלי' קאמר הנה
 נעמוי נקדריס לך נראה לפרש שנקדריס הנדור כפאול אומר נכר

כל כנויי פרק ראשון נדרים

בל

אֲכִילְיָנִי נָדָרִים כְּנִדְרִים וְחֶרְמִים כְּחֶרְמִים
וְשִׁבְעוֹת כְּשִׁבְעוֹת וְזִזִּירוֹת כְּזִזִּירוֹת הָאֹמֶר
לִחְבְּרוֹ מוֹדֵרְנִי מִמֶּךָ מוֹפְרֵשְׁנִי מִמֶּךָ מְרוֹחֲקִי
מִמֶּךָ שְׂאֵנִי אוֹכֵל לֶךְ שְׂאֵנִי טוֹעֵם לֶךְ אֶסּוֹר
מִנּוּדָה אֲנִי לֶךְ ר"ע הִיא ⁶חוֹכֵךְ בֹּזֵה לֶחֶמֶךָ:
גמ'

ס' בתרא (שבוט ד' כ:) מאי עטמא דלמאר קרא יי' ידור נדר
 אס התפסיו בעינן שיחפסונו דבדר הנדור ולא דבדר
 כקרבן חיל נדריה ועיקר נדר הוא זה. וכינויו הוא שצנ
 קרבן עלי ככר זה ויטו דתנן כל כווי נדרים נכרים
 הם ור"ל אמר לשון שצדו להם חכמים להיות נודרים
 ים נאמרים הם בכל לשון ואפי' לר"ל נמי דלמאר שהם
 דין שאין אלא הסכמה ואומה אלו גרעה הסכמה
 "פריקין אמתני" פתח בכוויין ומפרש דות ומשני מנא יי'
 דאורייתא לחיובי עלייהו קרבן דאי לר"ל לא מחייב עלייהו
 שצדו להם חכמים מאי איכא למימר כדאיתמר בסוגי'
 דלמאר לשון נכרים הם מאי שנא דפריש הנך לישי
 שרמיזי בזה הוא מה שפי' התכס הגדול ר' יהודה בר'
 ההגורר בזה נדרו נדר אלא אפי' בלשונות שאין גמור
 נדר בזה לא יאה דבר כיון שאין לשון גמור צ"ע קמ'
 נדר צידה הי' הוא נדר גמור וכ"ש שאר לשונות הנכ
 לשון נדר אלא שהוא כמותה כמו מהכנס שם לחצורו צ"ע
 ינו גומר אותו ואותו מקצת הדבור ר"הו כאלון נודר כל
 ולקמן מפרש להו לידות: ותרמים נדרמים. כלומר שהא
 והם אסורים עליו: ושצונות נשצונות. כלומר דכיוי ש'
 שאלמר שצונה או שצונה שיהי כווייה שלא אוכל ככר
 ש כווי שצונה חיפוק לי משום הזכרת השם דלפילו בלא
 להי ישראל לא מגלינא וכדא' הם ולקמן נמי במכילתין
 להי מקנו כוויין שצונות יי' היי' דלא לומר שצונה לא נדמ'
 יכא ללחשוי נשצונות צפ' שצונת הגדות (שבוט ד' כ:) כדמ'
 דה"מ במושבע מפי אחרים דהא מסוטה גמרי' לה שמוש
 ד אמר דבר זה דהא אמרינן בסי'פ שצונות שמים בתרא
 ה דכמיז ואמרה השלש אמן אמן (ומגיד ה) כלומר והיה נכ
 א אפי' מושבעת מפי אחרים לא הויה וה"ע דתנן התם דלא
 כן דמסוטה גמרינן הוה לן למימר דלפי' מושבע מפי
 דלפי' במושבעת מפי אחרים לא ציי' שם דתנא והם דף לה
 גליבס שצונות אלאה בלשון שצונה בחדור קני ואפי' שם
 ויון. אלא עיקרן של דברים דהיה דלמרינן דשצונות העדור
 ולא כווי וכדמוכחא מתני' וכי תנן התם ובכל הכוויין הרי א
 (משביע בשמים ובארץ דתנן התם דפטורין אלא שהראב"ז
 תיב בזה לא תשא את שם ה' לא תשבו בשמי' אבל לענין א
 יריני נזיר: האומר לחבירו מודרני ממך וכו'. מפרש בגמרא דהיי
 ועס לך [ולקמן ד:] וכן במופרכי מרוחקי. והו' דיות משום דל
 ועס. אית דגרסי הדי בלא יו"ד ואית דגרסי שאני צי"ד.

ר' אי לאו דחשבינן להו כאילו הו'יא
ר' בלבו דריך להו'יא בשפתיו:

והוא לבן אלה מה לבן נשם אף כלל נשם וכן רש"י ש' צנועה
 צנועה (דף ק) נשמות שלל אולי צנועה שאלון ק' אסור אלא
 בספר חסידים (קטש) קטש קטש וכו' וי"ל למה' שכן נכרים לא
 יקראו לה' האומר לחברו בודד אני בן. הי דומ מקרב שאלו
 ונדרש שיהי' שאלו ק' וקשה לה' אין נשמות חלין אלא על
 ידו בזה נדרש צנועה ומה אמר לה' נשמותי ק' למה' קטן (דף ק)
 וה' שאלו אולי וא"מ מה עיקר הנדר בשלמה ארבעה הוא עיקר מן
 אלה נקרא דל"כ מה' אומר מה מרדני הוא מעין ארבעה הוא עיקר
 אלה נקרא דל"כ מה' אומר ככה זה עקב וכו' וידר דמי למעורר

ר"ז ב.

א א מיי פֿאַ מהלֿ
מדרס ה'לֿ נטֿ סמג
לאוין רמבֿ טושעֿע יו"ד ס'י
רז:
ב ב מיי שס:
ג ג מיי פֿאַ מהלֿ
שבעות ה'לֿ א סמג
לאוין רמבֿ טושעֿע יו"ד ס'י
רלו סעיֿ י:
ד ד מיי פֿאַ מהלֿ
מזירות ה'לֿ סמג
עשין קבו:
ה ה מיי פֿאַ מהלֿ
מדרס ה'לֿ כו סמג
לאוין רמבֿ טושעֿע יו"ד ס'י
רו סעיֿ י:

תוספות

כל בניו נדרים בחרדים.
והדומים בהרמים.
כינו וזה שם קטל (א"י טעם)
המחרי המנהג זה המכר
ה"י כווי עמלם
הנדר וזה שמפנים תתקן
דבר הדור כמו דלמ
הא על כר זה הכקס
ועל כר אחר אומר רי
מה וזה דר אחר פיק
(ד' שדעוועס ד' ר' ז)
דור דבר הדור והי
שמן עין דר רי וקמן
שעילי עיקר קאמל רי
לשון שדו המי והכי
קטי עין דלא למא קרבן
לר' דומין דלמ רי
ולא אחר קטל וימין
שם שמש לשון ור' וחסן
לשון נכרס דלשונם
שדערנר דר אומרים רי
וקסל למי' לשון נכרס
אחרי קטל זה לשי' למא
כל לשונות שם נדרים
לגנאם אי דר ואומר
ר' וזה חס אלא לשונם
הי דר אחרי שם מינים
וישן דומת' אפי' לר' ואומר
לא לשון רי אלא לשון
והמי' לשון שדו המי
קסל דר' כווי דמור דר
הממים ויהי יצי קרבן על
לשון הממים וזכרם לא
קסל אי עבר כלל תחאר
לשון הממים וי"ל אחר
דמ' ר' דר לא קאמל
אלא בני דרים אלל רי
דפרך היחאל למי' לשון
נכרס אלא למי' לשון
דבר הממים אלא קסל
למי' ובמ' ניר דקאמל
כ' כווי נדרים מיותר לא
פריך "לשן גנמ' ואור"
דלון ר' אלא דנגילות
לא להאריך תנקום חסל
ולקצ' תנקום חסל ועל
לשון שדו הממים נר
הממים שדערנר דני' לשי'
הי עיקר מיותר הי
כ' דברים לשונות קסמן
שער מיותר ועד' י"ל כיון
שחוקת הממים הי מיותר
לשון שדור נלד נמור
וגמר כלל לשונות שער
הלשון: והדומים בהרמים.
לשון למי' חס הממים
לגנאם אלא קטל להרסים
לשון דר' אלא קטל

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים שְׂמִים לְצַטְלָה
ר' לֵה' וַיֵּל שֶׁשֶּׁס יִיבֵה
לְקַמֵּן וְקִשָּׁה דְשִׁילֵה פ'
נָן שֶׁס אִפִּי חִימָא רִבְנָן
אֲזַל מוֹשַׁבַּע מִפִּי עֲלָמו
שִׁבְדוֹ חֲכָמִים ז"ל דְּלֵהִי
מִפְרָשׁ גִּבְמ' אֲמֵאִי שִׁבָּן
וְאֹמֵר שְׂאִינִי וְהוּי כְמוֹ
צִדְבֹר וְלֹא בְשִׁינֵה אֲזַל
יִקָּר דְּלִמֵּר כִּכֵּר זֶה עֲלֵי
יִכְיִי לְקִרְבָּן הוּה עֲלֵי